

Vloeken IN DE KERK

Waarom wilden wij vloeken in de kerk? Het antwoord komt – zoals de beste antwoorden – in drieën.

We wilden het vanwege onze samenleving, waarin kritisch nadenken wordt gewaardeerd, maar engagement vaak wordt gewantrouwd of gezien als naïef. Onze samenleving kent veel polarisatie, waarin kritische meningen niet worden uitgewisseld, maar alleen gebruikt om anderen te besmeuren of te kwetsen.

We leven, kortom, in een tijd van veel *nee* en weinig *ja*. Kunnen we het nog hebben over waar we voor zijn?

Vervolgens wilden we vloeken in de kerk vanwege onze kerk. Dit is de plaats waar we dagelijks en wekelijks vragen om ontferming, waar we God danken voor het leven dat we telkens opnieuw ontvangen

en delen. Maar dit is ook de plaats waar we vaak iets met de mantel der liefde bedekken.

Zeggen waar je moeite mee hebt, zonder elkaar los te laten. Daar kunnen wij nog wel wat beter in worden.

Ten derde wilden we graag een theologisch concept bestuderen. Niet individueel en uit de boeken, maar in ervaring en samen. De befaamde theoloog en dominicaan Edward Schillebeeckx (1914-2009) muntte het begrip *contrastervaring*. Daarmee bedoelde hij dit: soms zie of hoor je iets wat je zo diep verontwaardigd, je hele wezen komt in opstand. Dat wijst erop, zei Schillebeeckx, dat je in een waarde bent geraakt. Je nee onthult een ja.

Wij wilden vloeken in onze kerk, omdat wij een ruimte willen zijn om met elkaar te delen waar we voor en tegen zijn, zonder elkaar te verketteren; als kinderen van dezelfde God. Daarom begonnen we samen in stilte, ademend. De toehoorders werden uitgenodigd de toespraken en de muziek te ontvangen en op te merken wat ontroerde, zeer deed, raakte.

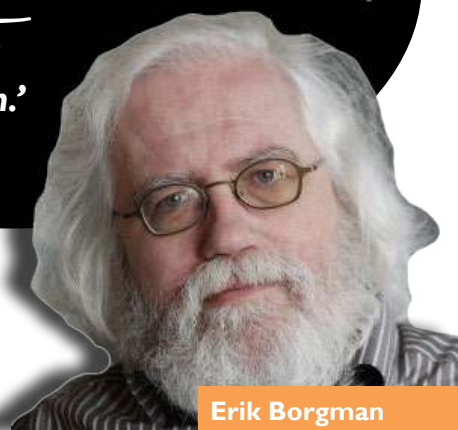
Misschien kan zowel ons *nee* als ons *ja* wel *benedicere* zijn. Letterlijk: goed zeggen. Tot zegen zijn.

De teksten van de zes predikers in dit boekje werden uitgesproken op 14 september 2017 in het koor van de dominicanenkerk in Zwolle. Organist Berry van Berkum reageerde erop in muziek.

Arjan Broers

Programmateam Dominicanenklooster Zwolle

'In de kerk zijn mensen er al helemaal goed in om namens anderen gekwetst te zijn.'

Erik Borgman

NEE

Dat ik nu toch uitgerekend naar Zwolle moet om waardering te vinden voor de Amsterdamse kunst van het kankeren. Bij de een zit er talent voor voetballen in de familie, bij de ander heeft een muzikaal voorgelacht, maar in mijn familie had met name mijn opa het kankeren tot een ware kunst verheven.

Maar tegenwoordig: wij zijn verslaafd aan een positieve benadering, willen alleen maar goed nieuws. Als ik tegenwoordig een student zeg dat zijn werk niet goed is, beginnen ze te huilen. De jongens ook! Wij zijn blijkbaar zo onzeker geworden dat als iemand tegen ons zegt: dat doe je niet goed, dat we dan denken: o, zie je wel, ik kan ook niks. Alsof ik gvd moeite zou doen om erop te wijzen wat niet goed is als ik dacht dat het toch niet zou helpen. En wij zijn blijkbaar zo bang voor de toekomst dat als je wijst op iets wat fout gaat en al helemaal als je wijst op iets wat fout gaat doordat iemand iets fout doet, we denken dat het helemaal nooit meer goed komt. Alsof het aan ons positieve denken ligt, alsof er alleen maar toekomst is als wij in toekomst geloven.

En dan dat gezeik over respect. Het zou niet respectvol zijn om iemand ongenadig te bekritisseren, te zeggen dat iemand er niets van bakt, te laten merken dat hij zich niet voldoende inspant,

te vragen of hij het wel meent als hij zegt dat hij wil dat het goed gaat. En in de kerk al helemaal, daar zijn mensen er zo verschrikkelijk goed in om namens anderen gekwetst te zijn. Wij hoeven niet voortdurend elkaar pastor te zijn, elkaars zachte heelmeesters die – weet iemand dat nog – volgens het spreekwoord stinkende wonden maken. Alsof er onder ons, alsof er in ons geen hufterigheid en sloomheid is, geen stuitende incompetentie, geen gebrek aan aandacht die een ramp tot gevolg kan hebben, geen verlangen je goed te voelen die de toewijding om het goed te doen in de weg zit.

Als mijn kinderen vroeger zeiden: 'Maar ik deed het niet expres', zei ik al tegen ze: 'Neen, dat moest er nog bijkomen!' Alsof gewoon iets stoms doen niet erg genoeg is.

We zijn zo bang dat de harmonie verstoord wordt dat als iemand dan iets zegt dat misschien wel eens fikse kritiek kan zijn, wij onmiddellijk zeggen dat we begrijpen wat hij bedoelt. Geloof mij, ik heb het regelmatig meegemaakt. Raap je alle je moed bij elkaar en zeg je of schrijf je iets op waarvan je denkt dat het wel eens hard kan aankomen, zegt iedereen: 'Wat heb je dat weer mooi gezegd, je haalt mij de woorden uit de mond.' Maar als ze dan zeggen wat ze gehoord hebben, vallen mij de tanden uit de mond! Moet je er als het ware met gestrekt been in omdat het anders niet aankomt. Alsof dat leuk is.

Ik denk dat Jezus zich ook regelmatig zo voelt: zeg Ik nota bene dat Ik het zwaard ben komen brengen (Matteüs 10,34) en vuur (Lucas 12,49), vinden ze alles prachtig en mooi. Wat moet Ik daar nu mee? Gezegend wie aan mij geen aanstoot neemt, heb Ik gezegd (Matteüs 11,6), op een onbewaakt moment.

**Vergeet het, dat was een vergissing.
Neem godverdomme weer aanstoot aan mij.**

Hartstochtelijk verlang ik ernaar dat wij in staat zouden zijn een vraag te delen. Dat ‘hartstochtelijk’ is niet overdreven: als er ergens een plaats zou zijn waar dat echt kan, zou ik alles verkopen wat ik bezit en die akker kopen!

Halverwege de jaren tachtig van de vorige eeuw wilde ik aan de universiteit blijven omdat daar mensen bij elkaar kwamen uit verlangen iets te begrijpen, iets van het mysterie van het leven te doorgronden, iets van God te kennen. Maar de universiteit bleek, en werd steeds meer, een plaats waar mensen hingen aan het gevonden antwoord, aan een specifieke manier van zoeken, hun eenmaal geleerde vaardigheden verkochten.

In de kerk is het weinig beter. Ik geloofde degenen die zeiden dat zij niet langer met vermeende zekerheden wilde leven, maar met een open hart en open ogen, vertrouwend dat er een weg te ontdekken viel. Maar onder de openheid zit vaak een nieuwe geslotenheid en een angst een ongedacht antwoord te ontdekken en een onbekende weg te moeten gaan. Maar een vraag is pas serieus een vraag als je bereid bent in wat je vindt – wat je gezamenlijk vindt – je leven, een deel van jezelf investeren.

Zo kwam ik bij de dominicanen die veritas, waarheid, letterlijk in hun vaandel hebben staan. Een bedelorde: waar we van leven moeten wij steeds weer krijgen.

Ben ik in de dominicanen nooit teleurgesteld? Breek me de bek niet open! Ik kom ook daar mensen tegen die denken dat wij reddeloos verloren zijn als voorgangers in de eucharistie het altaar niet kussen en mensen die denken dat zij voor niets hebben geleefd als sommigen ertoe overgaan opnieuw het altaar te kussen. Maar waar we naar op weg zijn

daar worden geen altaren gekust en wordt niet geweigerd altaren te kussen, daar zien wij van aangezicht tot aangezicht degene naar wie het kussen en het weigeren om te kussen verwijst.

Zouden wij ons erop kunnen toeleggen te zeggen wat we vinden. Neen, niet te zeggen wat onze mening is. Wij doen niet anders en dat leidt ertoe dat onze overtuigingen tegenover elkaar staan. Maar kunnen wij vertellen wat we gevonden hebben en waarom we denken dat we daarvan kunnen leven, en anderen tot spreken horen over wat zij gevonden hebben om van te leven. Kunnen we elkaar vertellen waar we ons leven in investeren en waarom, waarvoor we willen lijden en sterven en waarom. Ja, weer zo op het scherp van de snede. Ik vind het moeilijk dat wij het zo eindeloos over voorwaarden gaat en zo weinig over wat voor ons onvoorwaardelijk is. Wij zijn zo bang geworden van elkaar iets te vragen dat degene die graag iets zou willen geven treurig met volle handen blijft staan.

Handelingen 4 blijft een mooi beeld: ‘De grote groep gelovigen was één van hart en ziel en er was niemand die iets van zijn bezittingen zijn eigendom noemde; integendeel, alles stond ter beschikking van de gemeenschap’ (vers 32).

Ik wil delen en dacht lang dat er dan vanzelf gemeenschap ontstond. Zo werkt het niet. Dus de vraag is: wie wil er nog meer delen dan nu vaak mogelijk blijkt? Wie durft daarmee te beginnen, ook als er niet van tevoren een vorm voor is bedacht?

ERIK BORGMAN

‘We bieden je gegarandeerd een Zen-moment aan!’

Zulke nepbeloften
doen gaat in
tegen het belang van
leven in vertrouwen,
de waarde van
niet weten.’

Joy van der Werf o.p.

Twitterberichten:

‘Ik heb lekker weer hard gelopen, voel me echt zen . . . doe het morgen weer ‘

‘Ik hoef negen weken niets voor school te doen: super zen !

Van een website: ‘Het terras bij ons restaurant biedt je een waar zen-moment’.

Zen is dan: ontspanning, voldoening, een feel good product. Voor meubel-winkelketen ‘Zen lifestyle’ is zen een verkoop artikel.

Niet alleen zen heeft welzijn in de aanbieding: ook yoga en meditatie. Van twitter: ‘Elke dinsdag- en donderdagavond kijk ik uit naar de easy flow les. Even helemaal niks aan je hoofd en je volledig focussen op jezelf. Heerlijk!

Ook gelezen: ‘De yoga en meditatieruimte in ons bedrijf blijkt een schot in de roos. Medewerkers blijven fitter’.

Zen, meditatie, yoga: herontdekte welzijns-instrumenten, die de weg naar de markt hebben gevonden.

Ook kloosters zijn herontdekte plekken voor welzijn. Uit het aanbod van een, ja, maar ander dominicanenklooster: ‘Begeleid door een van de paters kun je meditatie-oefeningen doen waardoor je je helemaal voelt ontspannen en tot rust komen.’

En: ‘Ontmoet jezelf in de stilte ... altijd helend’

Mag dat dan niet: je goed voelen, de spanning uit je lijf, even geen sores? Ja, dat mag. Waar word ik dan boos over?

In een cultuur van miljoenen prikkels en dwingend produceren wordt de waarde van zen, stilte en meditatie herontdekt, onmiddellijk commercieel en modisch geannexeerd en daarmee ontkracht! De grond voor Zen, stilte, meditatie is juist het loslaten van het eindproduct. Kloosters zijn plaatsen waar je op adem kunt komen, als bewoners dat voorleven.

Weg, met het geven van garanties waar die niet te geven zijn! Bidt dus ook niet mee met de Oostzee die zegt: ‘Als je bidt ... zal het goed met je gaan!’

Heidendom!

NEE

Ja

Even terug: 12 artikelen van onbetwijfeld christelijk geloof, 12 artikelen van onbetwijfeld welzijn en geluk. Ze zijn mij een gruwel!

Deze kerk-ruimte is mij lief als ‘Het huis waar de wolk gebeden hangt van wie zijn voorgegaan, Waar, misschien, de hemel even open gaat’ (een liedje).

Als het gaat over de fundamenten van mijn leven wil ik niet zeker weten, is twijfel grond onder mijn voeten. Vermoeden mijn drijfveer.

‘Twijfelen is niet zoeken tot ik het vind, zegt Tomas Halik, ‘maar het mysterie binnengaan’.

Ja, het ongewisse vind ik veiliger, omdat zij hoort bij het leven. En geloven in de zin van vermoeden is spannender dan garanderen.

In ‘Wir schaffen das’ (Angela Merkel) hoor ik: ‘Het zou zo maar kunnen dat wij dat kunnen’.

In wat in het evangelie staat, ‘Jullie zijn het zout van de aarde’, hoor ik: het zit er in, het kan er uit komen. Promoverend kijken noemde Henk Sechterberger dat.

Zelfs uit niksen, lummelen kan iets verrassends geboren worden.

En: we hebben geen vat op lijden, pijn, verdriet. Niet uithouden omdat het niet anders is, maar volhouden, omdat er misschien meer is dan dit, nu, meer in dit nu

Joke Hermsen spreekt over het belang van omgaan met melancholie omdat het bij het leven hoort. Dat wil ik zó graag beamen.

‘Gaat het al weer een beetje?’ als iemand met verlies verder moet leven, dat vult de stilte waarin ruimte is voor boosheid, wanhoop.

Mij troffen de woorden van Laura Dorlon: ‘Het ergste wat mij kan gebeuren is, dat ik heel veel pijn heb en niet kan huilen.’

In de ring die Henk Sechterberger mij gaf, wetend dat hij zou sterven, staat: ‘Dan nog, klamp ik mij vast aan jou, of je wil of niet’ (ook een liedje).

Ja, ik wil me gewonnen geven aan God niet wetend of zij bestaat. Bidden is dan: liedjes van verlangen of woede of ... de hoogte, of de diepte ingooien.

JOY VAN DER WERF

‘Onbegrijpelijk: zo’n rijke
samenleving die zwaar
Bezuinigt
op de zorg
voor mensen die
“ziek zijn in hun hoofd”.’

Jan Groot

NEE

Godgeklaagd. De staat van onze gezondheidszorg is Godgeklaagd. We zijn één van de allerrijkste landen van de wereld, maar laten de laatste jaren een tweedeling gebeuren die respectloos, mensonwaardig, ja gewoon gemeen is.

De afgelopen jaren zijn drie stukken gezondheidszorg uitgekleed, en natuurlijk net die velden waarop veel weerloze mensen te vinden zijn: de ouderenzorg, de verpleeghuiszorg en de GGZ.

Kunnen ze wel? De andere velden konden rustig doorgaan met steeds meer hightech, dure medicijnen en kostbare behandelingen, onaantastbare bestuurderssalaries en specialistenhonoraria. Die tweedeling is een schande en een beschaafd land als het onze onwaardig.

Ik richt mijn pijlen vooral op de afbraak van de Geestelijke Gezondheidszorg, de psychiatrie, omdat ik die het beste ken. Ik heb er gezichten bij, namen van mensen die ziek zijn in hun hoofd, psychotisch, depressief, lijdend aan heftige trauma's, geestelijke wonden, gevolg van allerlei soorten geweld; er zijn zoveel soorten van ernstig psychisch lijden.

Er is de afgelopen jaren grootscheeps bezuinigd op de GGZ. De verantwoordelijk minister, Schippers, bagatelliseerde destijds de protesten tegen haar botte bijl met de opmerking: 'Laat die mensen maar wat vaker gaan koffiedrinken met hun buurvrouw, dan worden de problemen vanzelf minder'.

Wie zulke dingen zegt, weet niet over wat voor mensen het gaat. Laat de minister dat maar eens zeggen tegen die zwaar psychotische man die schreeuwend door de wijk loopt. Zeg dat maar eens tegen de ouders van dat suïcidale kind, die maanden en maanden moeten wachten op behandeling voor hun kind, omdat de geldpot voor jeugdpsychiatrie van nou net hun gemeente leeg is. Het zal je kind maar wezen!

Zeg dat maar tegen de kinderen en vrienden van die diepdepressieve oudere die al maanden - letterlijk stom geslagen - geen woord zegt. Zeg dat meer tegen... ach, het gaat om heel veel mensen. Vraag het hier maar rond. Iedereen kent wel iemand die... of heeft er misschien eigen ervaring mee.

De psychiatrische zorg is meer en meer verschaald. Veel van wat bijdraagt aan iets meer kwaliteit van leven, iets meer draagkracht bij een vaak loodzware draaglast, is weggesneden. Meer en meer medicatie, steeds minder gesprek...; meer en meer doelloze dagen, steeds minder dagbesteding...; meer en meer zakelijkheid, productiedwang en tijdsdruk, steeds minder geestelijke verzorging, aandacht en hartelijkheid.

**Ja, dit is God geklaagd!
Dit vloekt met de naam van God die tegen
weerloze mensen zegt: 'Ik-zal-er-zijn'.**

Ja

Abel Herzberg is een joodse Amsterdammer uit de vorige eeuw, jurist en schrijver. Hij heeft de verschrikkingen van het concentratiekamp Bergen-Belsen overleefd. Eén van zijn boeken heet: 'Brieven aan mijn kleinzoon'. Op de laatste bladzijde daarvan beschrijft hij het volgende.

Hij was ooit in een gezelschap waar werd verteld over de kleine Moos, soldaat in de Eerste Wereldoorlog (die gigantische slachtpartij). Toen de vijand aan kwam stormen, zo gaat het verhaal, sprong Moos uit de loopgraaf tevoorschijn, en riep luidkeels: 'pas op, pas op, hier liggen mensen'.

Iedereen lachte om het laffe joodje. Herzberg zegt: 'Niemand viel het in dat de kleine Moos eigenlijk

de enige ware held in die hele wereldoorlog was geweest'.

Dit kleine verhaal zegt het precies; dáár zit mijn boosheid over de toestand in de GGZ: Pas op, pas op, ... het gaat om mensen'.

In die profetische, dwaze actie van Moos klopt het hart van de joodse bijbel, waar ieder menskind kostbaar is, want 'beeld van de Eeuwige'. En het hart van de evangelie van Jezus klopt er; mensen die van binnen bezeten, bezet worden door een boze geest, legt hij de handen op, hij ziet ze staan, hij raakt ze aan!

In de ontmoeting met psychisch kwetsbare vrouwen en mannen, jonger en ouder, heb ik jarenlang en nóg veel vertrouwen gekregen. Het zijn vaak heel gevoelige, aardige mensen die het in het leven op een of andere manier niet redden. Wie door hun ogen durft te kijken, leert veel over de gekte in ons samenleven.

Met hun persoon en hun bewogen verhalen spraken zij mij als pastor aan op mijn gelovige kijk op het leven. Ik ben vaak stil geworden van de troost die iemand vond in haar of zijn geloof: in alle eenvoud en in alle echtheid.

Ik heb van en met hen – bij voorbeeld - anders leren bidden: meer rechttoe rechtaan, meer uit de diepte van het naakte bestaan.

Daar ben en blijf ik hen heel dankbaar voor!

JAN GROOT

**'Je stoer en groot
voelen, omdat je een
ander kleineert.**

**Misselijk
word ik daarvan.'**

Josef Essing o.p.

Kwaad word ik, wanneer ik naar praatprogramma's kijk die mikken op opwinding en emotie - wie scoort en wie onderuit gaat - in plaats van stugge inspanning om meer waarheid naar boven te krijgen.

Het publiek vindt de klappen die men elkaar uitdeelt belangrijker dan de zaak waar het om begonnen is; en als ik niet oppas ga ik als toeschouwer hierin mee. Nuances maken geen schijn van kans; de zaak van twee kanten bekijken is slap, want je bent of voor de een of voor de ander.

Uit je bijvoorbeeld kritiek op de bezettingspolitiek van de staat Israël, dan loop je de kans voor antisemitie uitgemakt te worden of voor verrader van 'de onopgeefbare verbondenheid met Israël'.

Maar vraag je 'Hoe komt Israël aan het gevoel "de hele wereld is tegen ons"?', dan heet dat goedpraten, niet een poging tot gesprek met de andere partij.

Wanneer je naar voren brengt: 'Moslim zijn heeft te maken met salaam-vrede, en veruit de meeste moslims brengen dit in praktijk', dan kun je neergezet worden als naïef vriendje van de islam.

Maar ben je kritisch en merk je op: het koranvers 'In de godsdienst zij geen dwang' is overruled door een ander koranvers, waarin op geweld wordt aangedrongen, dan ben je islamofob of krijg je de inquisitie voor de voeten gegooid.

Wat hier sneuvelt is een gezamenlijk gewetensonderzoek van alle religies: hoe kan 'houvast vinden in God' doorslaan naar fanatisme en verworden tot onverdraagzaamheid, ja moorddadig geweld?

Waar zijn we mee bezig, welk duivels mechanisme is hier aan het werk? Het lijkt of ieder wordt gehoord; maar echt geluisterd wordt er niet; het prikkelt emoties, maar nodigt niet uit tot nadenken en meedenken.

Helemaal erg wordt het wanneer het grondig misgaat bij een reorganisatie en men elkaar de zwarte piet toespeelt of wijst naar een zondebok.

Je hoeft dan niet de hand in eigen boezem te steken; je kunt je lekker laten gaan en je ongenoegen afreageren. Het geeft ook zo'n heerlijk saamhorigheidsgevoel: wij als onkreukbaren tegenover iemand die in de fout is gegaan.

Gadverdamme, waarom die angst voor de waarheid?

NEE

Ja

Ik werd er warm van toen ik het las, en ook geroerd: in april van dit jaar hebben driehonderd Syrische jongeren, verspreid over West-Europa, samen in de buurt van Nijmegen een voettocht ondernomen om de vermoorde pater Frans van der Vlucht te gedenken, die jarenlang in Syrië op pad ging met jongeren uit allerlei religies.

Toen het nog rustig was in dat land maakte hij met hen lange wandelingen; de bedoeling was: samen met vreemden een inspannende tocht aangaan, uit je eigen honk komen en je verplaatsen in de wereld van anderen.

‘We hadden er de tijd van ons leven’, vertelden ze. ‘Mensen met wie we eerder nooit spraken, die we anders eng vonden, werden vrienden voor het leven. Toen het geweld losbarstte bleef pater Frans bij ons, want wij waren, zo zei hij, “zijn mensen”, zijn thuisplek.’

‘Hij wilde vooral een steun te zijn voor diegenen die niet weg konden. Hij organiseerde voedsel; redde oude handschriften uit kerken en moskeeën. Voor iedereen was hij er, voor moslims en christe-

nen in alle schakeringen.’

Voor fanaten was hij een sta in de weg. Hij werd dan ook vermoord.

Wat goed dat jonge Syriërs dit niet lieten wegzakken en een voettocht organiseerden om pater Frans in ere te houden en vooral datgene dat hij hen heeft meegegeven.

Waar ieder met eigen overleven bezig was, heeft hij de kracht laten voelen van gemeenschap die door muren van verschil heen weet te breken. Radicalen dachten hem uit de weg te ruimen en van hem af te zijn. Mooi niet: hij leeft meer dan ooit in de harten van velen!

En mijn nieuwsgierigheid is gewekt.

Vluchtelingen worden vaak neergezet als probleem, maar wat kunnen ze ons veel vertellen en meegeven!

Volgende week dinsdag ga ik naar een avond waar zij aan het woord komen in de Stadkamer hier in Zwolle.

JOZEF ESSING o.p.

**'Dat we alles willen meten.
Dat we van alles een
klant-ervaring maken.
Daar word ik zo
kwaad van!'**

Holkje van der Veer o.p.

NEE

's maandags ben ik vrijwilliger op het Dominicuscollege in Nijmegen, afdeling De Monnikskap. Hier krijgen 60 leerlingen met een fysieke beperking of chronische ziekte in een eigen tempo en in kleine klassen les. Zo kunnen ook zij een havo of vwo-diploma halen. Ik ben daar klasse-assistent bij het vak cultureel kunstzinnige vorming.

Op verzoek van de leerlingen help ik dingen pakken of klaar leggen. Ik leg bijvoorbeeld kleurpotloden in handen en plak tekenpapier aan de tafel, zodat een meisje met wat spastische handen toch kan tekenen of schilderen. Ik ben graag: de sfeer is vrolijk en er wordt tegelijk echt gewerkt.

Op een boze dag kwam ik het lokaal binnen. De altijd enthousiaste docent liep nu gespannen rond. In het midden van de werktafel lag een stapel tablets. In de hoek van het lokaal zat een voor mij vreemde meneer. Hij stelde zich niet voor, maar bladerde wat in zijn papieren.

Toen de leerlingen het lokaal binnen liepen of reden, pakten zij al snel de gespannen sfeer op. Normaal zijn ze veel drukker, nu gedroegen zich als voorbeeldige schapen die keurig op hun beurt wachtte om iets te zeggen of te vragen.

Toen de docent klaar was met haar les over lichtval en perspectief liet ze hen een tablet pakken. Ze zei: 'Wij doen mee aan een onderzoek van de universiteit, The Voice of the Customer. Er staat een app op, die je naar een vragenlijst leidt.'

Ze wees naar de man in de hoek. 'Zij willen weten wat jullie van mijn vak en lessen vinden. Ik vertrek, als het nodig is kan die meneer je helpen.' De docente verdween.

Snelle leerlingen, met goed werkende handen, vulden de vragenlijst in en verdwenen naar de kantine. Ik bleef achter met de drie meest beperkte leerlingen en een stapeltje elektronica. Na wat aarzelingen hielp de man van de universiteit mij om de tablets en de app aan het werk te krijgen.

Er stonden maar liefst VIJFTIG vragen over de les, over of de docent op. Allemaal te beantwoorden met

- a nee,
- b matig
- c ik weet niet
- d goed
- e prima.

Toen het lokaal leeg was, kwam de docente terug, met tranen in haar ogen. Ze sprak haar onmacht, haar onzekerheid uit. 'Over een paar weken, krijg ik te horen wat de resultaten zijn. Een analyse van de cijfertjes. Over hoe ik deze kinderen help om te leren tenen en schilderen!'

Dat we alles willen meten. Dat we van alles een klant-ervaring maken. Dat daarmee mensen angstig en onzeker achterblijven. Daar word ik kwaad van.

**We rekenen ons kapot.
Dat vind ik godslasterlijk!**

Ja

Mijn dag is goed als ik zie dat leerlingen in een veilige omgeving onderwijs krijgen. Dat niemand achtergesteld wordt vanwege een fysieke, financiële of andere beperking. Als ik zie dat leerlingen omzien naar elkaar, elkaar zo nodig helpen. Als ik zie dat docenten er plezier in hebben, zich kunnen ontspannen, en ook zij zich veilig weten.

Ook al is het eigenlijk vanzelfsprekend: ik wordt blij van een schoolgebouw zonder drempels, waar een aantal liften zijn en voorzieningen, zoals een gehandicapten toilet en een rustruimte. Ik wordt blij van creatieve, speelse architectuur, een leeromgeving die stimuleert om al experimenterend te leven. Ik wordt blij van leermiddelen die ook toegankelijk zijn voor leerlingen die hun handen niet kunnen gebruiken of problemen hebben met spreken.

Waar ik voor ben, is het versnoepen van tijd, aandacht voor elkaar; klassen lekker klein zodat je

elkaar kunt zien en kennen. Met iets doen wat je nog nooit eerder hebt gedaan.

Waar ik op hoop, is een school waarin niemand wordt afgerekend met cijfertjes; niet de leerlingen, niet de docenten, of enig ander personeel. Waarin het niet om de snelle en korte antwoorden gaat, "ja, misschien of nee", maar om de langzame vragen en de met moeite verkregen antwoorden.

Volgens mij heeft het rijk van God alles te maken met vriendschap en tijd. Aandacht en menselijkheid. Waar leren gaat over toekomst en een betere wereld. Docenten geen onpersoonlijke instrumenten zijn, en leerlingen geen klanten of holle vaten.

HOLKJE VAN DER VEER o.p.

*'Ik heb veel gevloekt
in mijn leven.
Nu is het gedaan,
want vloeken kost energie.'*

Jan Laan o.p.

NEE

Er was eens een tiener, die zo fanatiek zijn sport, handballen, beoefende, dat hij een bal met grote snelheid midden in het gezicht van een tegenstander gooide. Rotzak, flikker toch op, dacht ie.

Er was eens jonge man, die kwaad op de Verenigde Staten van Amerika was. Die staat wekte zijn afkeer en afgrijzen omdat zij Vietnam bombardeerde op zo'n manier dat niet alleen mensen maar ook bomen en planten vernietigd werden.

De enige manier om zijn afkeer te tonen was meelopen in een demonstratie tegen de Verenigde Staten van Noord Amerika. Hé, president van die staat, moordenaar, herinner je nog dat je bij je ambtsaanvaarding zei: zo help me God! Vergeet dit maar. God helpt je niet, noch je volk

Er was eens een jonge dominicaan, die tijdens zijn studie en parochiewerk in contact kwam met vakbonden en arbeiders. Het poldermodel, wat een gotspe, dacht hij wel eens. Zonder strijd, stakingen, demonstraties en verzet zou er nu nog kinderarbeid zijn, geen sociale voorzieningen, geen betere arbeidsomstandigheden. Vervloekt zijn de misbruikers en zakkenvullers.

Er was eens een dominicaan, die in een gemeenschap woonde, waar vluchtelingen kind aan huis waren. Wat een dictaturen, martelingen en machtsmisbruik, slavernij vinden overal in de wereld plaats! Te veel om op te noemen. Je wordt er moedeloos van.

En toch opkomen voor recht, zoeken naar waarheid en menselijke waardigheid, opkomen voor persvrijheid werd door deze vluchtelingen in ons huis ondernomen. Vaak gebeurde dat met gevaar voor hun eigen leven en dat van hun families. Vloeken ten aanzien van deze gebeurtenissen kan ik niet, maar wel meeleven en hen als personen die tellen ontvangen in mijn huis.

Nu, als oude man, is het met vloeken gedaan, maar niet omdat ik niet meer verontwaardigd ben of onverschillig geworden ben. Maar vloeken kost energie.

Wel bid ik dat ik steeds weer beroerd en ontroerd wordt door iemand of een groep mensen die onrecht meemaken of wiens bestaan en manier van leven ontkend worden. Ik bid dat ik betrokken blijf.

Er was eens een tiener die van zijn vader hoorde, dat zijn moeder na het overlijden van haar man, bedelde. Mijn oma vroeg : hebt u wat naaiwerk en verstelwerk voor me om wat te verdienen en zo eten klaar te maken voor mijn kinderen. Mijn oma langs de huizen en nu bedelaars op de straten. Dat mag niet. Zoiets mogen we niet laten doorgaan.

Er was eens een tiener, die van zijn vader hoorde: ik bid tot de Heilige Geest. Verwonderd was ik. Maar later realiseerde ik me. Mijn vader heeft het goed gezien. Bij ons begin, vanaf de moederschoot heeft God, onze Schepper zijn levensgeest, zijn adem in ieder van ons geblazen.

Zo intiem is Gods Geest en levensadem in ieder van ons. Hij heeft ieder van ons lief. Hij vindt ons de moeite waard om te leven en samen te leven. Waarom zou Gods Geest in mij en in u , niet naar ons luisteren? Zij weet al wat we nodig hebben, schrijft Lukas, de evangelist, ergens. Zij troost, schenk moed, leert ons liefhebben, zorgen voor, meeleven en vertrouwen en Zij scherpt je intuïtie en aanvoelen.

Er was eens een dominicaan, die mocht werken in parochies. Parochianen en anderen leerden mij de

werkwoorden, die er toe doen, zoals: lief hebben, zorgen voor, geloven, hopen, omzien naar, geboren worden en sterven en werken. Zij lieten me zien hoe onze God met zijn mensen omgaat. Zij lieten me ervaren hoe zij met de verschillende tijden en situaties in hun bestaan omgingen.

Ik had misschien iets meer kennis van de Heilige Schrift, de leer en de voorschriften van de kerk, de catechese, maar wat de werkwoorden die er toe doen betreft, stonden we op gelijke hoogte. Ieder is gelijkwaardig en leert door te leven en samen te leven, wat er aan waardevols in ieders bestaan aanwezig is

Er was eens een dominicaan, die een intuïtie kreeg. Zou het niet mooi zijn om van ons klooster te Zwolle een plek te maken, waar juist de heiligheid, kostbaarheid en waardevolheid van ieder in het zonnetje wordt gezet. Zodat personen mensen uit één stuk worden, gezien en gewaardeerd. Dat we elkaar helen en heiligen, zodat we in staat zijn om anderen te helen en te heiligen.

Zou dat niet mooi zijn?

JAN LAAN o.p.

PERSONALIA

- 2 - 3 Erik Borgman is lekendominicaan en hoogleraar publieke theologie aan Tilburg University
- 4 - 5 Joy van der Werf o.p. is dominicanes van Neerbosch.
- 6 - 7 Jan Groot was pastor in de GGZ en in de kerk van het Dominicanenklooster Zwolle.
- 8 - 9 Jozef Essing is dominicaan en woont in het klooster van Zwolle.
- 10 - 11 Holkje van der Veer is dominicanes van Neerbosch.
- 12-13 Jan Laan is dominicaan en prior van het Dominicanenklooster Zwolle.

SEPTEMBER 2017